VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta paplašinātā sastāvā)

2022. gada 23. februārī*

Ārpuslīgumiskā atbildība – Konkurence – Starptautisko sīkpaku ekspresspiegādes EEZ teritorijā pakalpojumu tirgi – Koncentrācija – Lēmums, ar kuru koncentrācija atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu – Lēmuma atcelšana ar Vispārējās tiesas spriedumu – Vispārēja atsauce uz citiem dokumentiem – Pamati vai iebildumi, kurus trešā persona izvirzījusi citā lietā – Replikas rakstā sniegti pierādījumi – Nokavējuma attaisnojuma neesamība – Nepieņemamība – Pietiekami būtisks tiesību normas, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums

Lietā T-540/18

***ASL Aviation Holdings DAC***, Sordsa [*Swords*] (Īrija),

***ASL Airlines (Ireland) Ltd***, Sordsa,

ko pārstāv *N. Travers*, *SC*, *H. Kelly*, *K. McKenna* un *R. Scanlan*, *solicitors*,

prasītājas,

pret

**Eiropas Komisiju**, ko pārstāv *N. Khan*, *P. Berghe*, *M. Farley* un *R. Leupold Henning*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kas ir pamatota ar LESD 268. pantu un ar ko tiek lūgts atlīdzināt kaitējumu, kurš prasītājām esot nodarīts Komisijas Lēmuma C(2013) 431 (2013. gada 30. janvāris), ar ko koncentrāciju atzīst par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta COMP/M.6570 – *UPS*/*TNT Express*), prettiesiskuma dēļ,

VISPĀRĒJĀ TIESA (septītā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Papasavs [*S. Papasavvas*], tiesneši R. da Silva Pasošs [*R. da Silva Passos*], I. Reine, L. Trišo [*L. Truchot*] un M. Sampols Pukuruļs [*M. Sampol Pucurull*] (referents),

sekretāre: E. Artemiu [*E. Artemiou*], administratore,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2020. gada 29. oktobra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

# Spriedums

## Tiesvedības priekšvēsture

1 No 2012. gada 26. aprīļa *TNT Express NV* (turpmāk tekstā – "*TNT*") saistībā ar tās iespējamo apvienošanos ar *United Parcel Service, Inc.* (turpmāk tekstā – "*UPS*") uzsāka sarunas ar *ASL Aviation Holdings DAC*, iepriekš sauktu par *ASL Aviation Group Ltd*, un *ASL Airlines (Ireland) Ltd*, iepriekš sauktu par *Air Contractors Ireland Ltd*, lai pēdējām minētajām sabiedrībām (turpmāk tekstā kopā – "*ASL*" vai "prasītājas") nodotu savas gaisa pārvadājumu darbības. Šo sarunu iemesls bija aizliegums tādiem trešo valstu uzņēmumiem kā *UPS* veikt gaisa pārvadājumu pakalpojumus Eiropas Savienībā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1008/2008 (2008. gada 24. septembris) par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (OV 2008, L 293, 3. lpp.) 4. panta f) punktu.

2 2012. gada 26. jūnijā Eiropas Komisija publicēja iepriekšēju paziņojumu par koncentrāciju (Lieta COMP/M.6570 – *UPS*/*TNT Express*) (OV 2012, C 186, 9. lpp.), piemērojot 4. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV 2004, L 24, 1. lpp.), kas īstenota ar Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulu (EK) Nr. 802/2004 (OV 2004, L 133, 1. lpp.).

3 2012. gada 15. novembrī prasītājas ar *TNT* noslēdza divus nolīgumus (turpmāk tekstā kopā – "2012. gada nolīgumi"):

– iegādes nolīgumu "*UPS-SPA*" (turpmāk tekstā – "*UPS-SPA* nolīgums"), saskaņā ar kuru pēc tam, kad tiktu galīgi īstenots koncentrācijas darījums starp *UPS* un *TNT*, *ASL* bija pilnībā jāiegādājas *TNT Airways SA/NV* un *Pan Air Lineas Aereas SA*;

– pakalpojumu nolīgumu "*UPS-ATSA*", saskaņā ar kuru pēc koncentrācijas darījuma starp *UPS* un *TNT* un pēc *UPS-SPA* nolīguma galīgas īstenošanas *ASL* piecu gadu laikā sniegšot gaisa pārvadājumu pakalpojumus *UPS* un trešām personām, izmantojot *TNT Airways* avioresursus, ko *ASL* iegādājusies saskaņā ar *UPS-SPA* nolīgumu.

4 2012. gada nolīgumu spēkā stāšanās datums bija noteikts 2013. gada 1. februārī ar nosacījumu, ka Komisija atzīst *UPS* un *TNT* koncentrācijas darījumu par saderīgu ar iekšējo tirgu.

5 2012. gada 16. novembrī *UPS* informēja Komisiju par 2012. gada nolīgumu noslēgšanu.

6 2013. gada 11. janvārī Komisija informēja *UPS*, ka tā grasās aizliegt plānoto koncentrācijas darījumu starp *UPS* un *TNT*.

7 2013. gada 14. janvārī *UPS* publiskoja šo informāciju, izdodot paziņojumu presei.

8 2013. gada 30. janvārī Komisija pieņēma Lēmumu C(2013) 431, ar ko koncentrāciju atzīst par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta COMP/M.6570 – *UPS*/*TNT Express*; turpmāk tekstā – "strīdīgais lēmums"). Komisija uzskatīja, ka koncentrācija starp *UPS* un *TNT* veidotu būtisku šķērsli efektīvai konkurencei attiecīgo pakalpojumu tirgos 15 dalībvalstīs, proti, Bulgārijā, Čehijas Republikā, Dānijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Ungārijā, Maltā, Nīderlandē, Polijā, Rumānijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā un Zviedrijā.

9 Tajā pašā dienā *UPS* ar paziņojumu presei informēja, ka tā atsakās no plānotā koncentrācijas darījuma.

10 2013. gada 5. aprīlī *UPS* Vispārējā tiesā cēla prasību atcelt strīdīgo lēmumu, kas reģistrēta ar numuru T-194/13.

11 2015. gada 12. maijā Komisija publicēja strīdīgā lēmuma nekonfidenciālo versiju.

12 2015. gada 4. jūlijā Komisija publicēja iepriekšēju paziņojumu par koncentrāciju (Lieta M.7630 – *FedEx*/*TNT Express*) (OV 2015, C 220, 15. lpp.) par darījumu, ar kuru *FedEx Corp*. bija jāiegādājas *TNT*.

13 2016. gada 8. janvārī Komisija pieņēma lēmumu, ar ko koncentrāciju atzīst par saderīgu ar iekšējo tirgu un EEZ līguma darbību (Lieta M.7630 – *FedEx*/*TNT Express*), kura kopsavilkums tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2016, C 450, 12. lpp.) un kurš attiecās uz darījumu starp *FedEx* un *TNT*.

14 2016. gada 5. februārī *FedEx* un prasītājas noslēdza nolīgumu par to, ka pēdējās minētās iegādāsies *TNT* avioresursus, kā arī nolīgumu par gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanu *FedEx*.

15 Ar 2017. gada 7. marta spriedumu *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144) Vispārējā tiesa atcēla strīdīgo lēmumu.

16 2017. gada 16. maijā Komisija par 2017. gada 7. marta spriedumu *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144) iesniedza apelācijas sūdzību, ko Tiesa noraidīja ar 2019. gada 16. janvāra spriedumu Komisija/*United Parcel Service* (C-265/17 P, EU:C:2019:23).

**Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi**

17 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 11. septembrī, prasītājas cēla šo prasību.

18 Tā kā Vispārējās tiesas sastāvs tika mainīts, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs ar 2019. gada 17. oktobra lēmumu, piemērojot Vispārējās tiesas Reglamenta 27. panta 3. punktu, nodeva lietu jaunam tiesnesim referentam, kurš darbojas septītajā palātā.

19 Pēc septītās palātas priekšlikuma Vispārējā tiesa atbilstoši Reglamenta 28. pantam nolēma nodot lietu paplašinātam iztiesāšanas sastāvam.

20 Pēc tiesneša referenta priekšlikuma Vispārējā tiesa (septītā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma sākt tiesvedības mutvārdu daļu un Reglamenta 89. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzdeva lietas dalībniekiem rakstveida jautājumus. Lietas dalībnieki uz šiem jautājumiem atbildēja noteiktajā termiņā.

21 Tiesas sēdē prasītājas paziņoja, ka samazina prasības par kaitējuma atlīdzināšanu apmēru, ņemot vērā apstākļus, kas radušies pēc prasības celšanas, un tas tika atzīmēts tiesas sēdes protokolā.

22 Prasītājas lūdz Vispārējo tiesu:

– pamatojoties uz LESD 268. pantu un LESD 340. panta otro daļu, atzīt Komisiju par atbildīgu par prasītājām nodarītajiem zaudējumiem 93 881 731 EUR vai citā apmērā, ko Tiesa atzītu par atbilstošu un kas izriet no strīdīgā lēmuma prettiesiskuma;

– piespriest Komisijai samaksāt nokavējuma procentus, sākot no datuma, kurā pasludināts spriedums šajā lietā, līdz datumam, kurā tiek veikta pilnīga samaksa, atbilstoši Eiropas Centrālās bankas (ECB) galvenajām refinansēšanas operācijām noteiktajai likmei, kam pieskaitīti divi procentpunkti, par pamatu ņemot summu 93 881 731 EUR apmērā vai citā apmērā, kuru Tiesa atzītu par atbilstošu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

23 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasību noraidīt;

– piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

**Juridiskais pamatojums**

24 Prasītājas lūdz atlīdzināt negūto peļņu, kas radusies tādēļ, ka nav iespējams izpildīt ar *TNT* noslēgtos 2012. gada nolīgumus, jo tika pieņemts strīdīgais lēmums, ar kuru darījums starp *UPS* un *TNT* tika atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu.

25 Šīs prasības pamatojumam prasītājas norāda, ka Komisija ir pietiekami būtiski pārkāpusi to pamattiesības un *UPS* pamattiesības (pirmais un otrais pamats), ka Komisijas vērtējumā par *UPS* un *TNT* koncentrāciju ir pieļautas būtiskas un acīmredzamas kļūdas (trešais pamats) un ka šīs nelikumības tām ir tieši radījušas kaitējumu (ceturtais pamats), kā arī piedāvā kaitējuma novērtējumu (piektais pamats).

26 Komisija iebilst, norādot, ka prasība ir daļēji noilgusi, kā arī ir daļēji nepieņemama un katrā ziņā nepamatota.

***Ievada apsvērumi***

27 Atbilstoši LESD 340. panta otrajai daļai ārpuslīgumiskās atbildības jomā Savienība saskaņā ar vispārējiem tiesību principiem, kas kopīgi visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš jebkādu kaitējumu, ko, pildot savus pienākumus, radījušas tās iestādes vai to darbinieki.

28 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai iestātos Savienības ārpuslīgumiskā atbildība, ir jābūt izpildītiem trim kumulatīviem nosacījumiem, proti, ka pārkāptās tiesību normas mērķis ir tiesību piešķiršana privātpersonām un pārkāpums ir pietiekami būtisks, ka konstatēts faktisks kaitējums un, visbeidzot, ka pastāv tieša cēloņsakarība starp akta izdevēja pienākuma neizpildi un cietušajām personām nodarīto kaitējumu (spriedums, 2018. gada 13. decembris, Eiropas Savienība/*Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, 117. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2000. gada 4. jūlijs, *Bergaderm* un *Goupil*/Komisija, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 39.–42. punkts). Šo nosacījumu kumulatīvais raksturs nozīmē – ja viens no tiem nav izpildīts, Savienības

ārpuslīgumiskā atbildība nevar iestāties (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1999. gada 9. septembris, *Lucaccioni*/Komisija, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 63. un 64. punkts, un 2000. gada 15. jūnijs, *Dorsch Consult*/Padome un Komisija, C-237/98 P, EU:C:2000:321, 54. punkts).

29 Šajā lietā jānorāda – prasītāju argumentācija, ka Komisija ir būtiski pārkāpusi to pamattiesības un *UPS* pamattiesības, kā arī, ka Komisija ir pieļāvusi būtiskas un acīmredzamas kļūdas vērtējumā par *UPS* un *TNT* koncentrāciju, attiecas uz pirmo Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumu, savukārt arguments, ka šīs prettiesiskās darbības tām ir tieši radījušas kaitējumu, un arguments par šī kaitējuma novērtējumu attiecas attiecīgi uz trešo un otro nosacījumu.

30 Pirms pirmā nosacījuma pārbaudes ir jānosaka saikne starp šo prasību par kaitējuma atlīdzināšanu un prasību lietā T-834/17.

31 Prasītājas apgalvo, ka 2012. gada nolīgumi tika izbeigti tādēļ, ka tika pieņemts strīdīgais lēmums, ar kuru Komisija iebilda pret darījumu starp *UPS* un *TNT*. Tā kā Vispārējā tiesa šo lēmumu atcēla *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpuma dēļ, prasītājas uzskata, ka strīdīgā lēmuma prettiesiska pieņemšana ir tiešs cēlonis tam, ka nav iespējams izpildīt 2012. gada nolīgumus, kas ir būtiski *UPS* un *TNT* koncentrācijas īstenošanai. Šī prettiesiskā lēmuma dēļ prasītājas apgalvo, ka tām tika liegts gūt peļņu, ko tās gaidīja no šiem nolīgumiem, vai liegta vismaz iespēja gūt šādu peļņu. Tādējādi prasītājas lūdz atlīdzināt negūto peļņu, ko, viņuprāt, tās nav guvušas.

32 Prasītājas būtībā atsaucas uz divām nelikumībām kā uz faktiem, kas izraisa Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos. Pirmā nelikumība attiecas uz pamattiesību pārkāpumu, it īpaši uz *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kas izriet no tā, ka Komisija nav paziņojusi ekonometrisko modeli, kurš izmantots strīdīgajā lēmumā, lai analizētu koncentrācijas ietekmi uz cenām. Šo nelikumību Vispārējā tiesa esot konstatējusi 2017. gada 7. marta spriedumā *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144). Otrā apgalvotā nelikumība esot kļūdas vērtējumā par *UPS* un *TNT* koncentrāciju, uz kurām norāda *UPS* savā prasībā par kaitējuma atlīdzināšanu lietā T-834/17. Šīs kļūdas attiecas uz koncentrācijas ietekmes uz cenām, efektivitātes ieguvumu, kā arī uz *FedEx* stāvokļa analīzi.

33 Prasītājas tādējādi apgalvo, ka *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpums, ko Vispārējā tiesa ir konstatējusi 2017. gada 7. marta spriedumā *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144), kā arī kļūdas vērtējumā, uz kurām norāda *UPS*, lai pamatotu savu prasību par kaitējuma atlīdzināšanu lietā T-834/17, liecina, ka Komisija ir pieļāvusi pietiekami būtiskus pārkāpumus. Šajā ziņā prasītājas atsaucas uz ciešo saikni starp šo prasību par kaitējuma atlīdzināšanu un *UPS* prasību lietā T-834/17 un skaidro, ka tām ir bijusi ļoti ierobežota piekļuve Komisijas vērtējumiem, jo tās nav iestājušās lietā, lai atbalstītu *UPS* atcelšanas prasību lietā, kurā pasludināts 2017. gada 7. marta spriedums *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144). Tiesas sēdē prasītājas paziņoja, ka piekrīt faktam, ka to prasība ir cieši saistīta ar lietā T-834/17 celto prasību.

34 Ņemot vērā šos ievada apsvērumus, ir jāizvērtē apgalvotie pietiekami būtiskie pārkāpumi, kas esot pieļauti strīdīgajā lēmumā un kas izklāstīti pirmajos trīs prasības pamatos.

### *Par pirmo Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumu*

35 Pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, ir pierādīts, ja no tā izriet, ka attiecīgā iestāde acīmredzami un būtiski nav ievērojusi savas rīcības brīvības robežas; šajā ziņā citastarp vērā ņemamie elementi ir noregulējamo situāciju sarežģītība,

pārkāptā noteikuma skaidrības un precizitātes pakāpe, kā arī rīcības brīvības, kas ar pārkāpto noteikumu ir atstāta Savienības iestādēm, apjoms (spriedumi, 2007. gada 19. aprīlis, *Holcim* (*Deutschland*)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, 50. punkts, un 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30. punkts).

36 Prasība par pietiekami būtisku Savienības tiesību normas pārkāpumu izriet no nepieciešamības līdzsvarot, no vienas puses, privātpersonu aizsardzību pret iestāžu prettiesisku rīcību un, no otras puses, novērtējuma brīvību, kas ir jāatzīst šīm iestādēm, lai neparalizētu to rīcību (spriedums, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 34. punkts).

37 Šī līdzsvarošana ir vēl jo svarīgāka tāpēc, ka Komisijai ir jādefinē un jāīsteno Savienības konkurences politika un Komisijai šim nolūkam ir piešķirta rīcības brīvība (spriedums, 2009. gada 23. aprīlis, *AEPI*/Komisija, C-425/07 P, EU:C:2009:253, 31. punkts).

38 Ir taisnība, ka tad, ja Savienības atbildības iestāšanās tiktu atvieglota, attiecinot pietiekami būtiska Savienības tiesību pārkāpuma jēdzienu uz jebkura likumiska pienākuma neizpildi, ko, lai cik nožēlojama tā nebūtu, varētu izskaidrot ar objektīviem ierobežojumiem, kas gulstas uz Komisiju, tas varētu apdraudēt vai pat kavēt šīs iestādes darbību koncentrāciju kontroles jomā. Tomēr personām, kurām ir nodarīts kaitējums, kas radies Komisijas rīcības rezultātā, ir jābūt tiesībām uz atlīdzinājumu, ja šī rīcība bez objektīva pamatojuma un izskaidrojuma izpaužas kā tiesību normām acīmredzami pretēja un šo personu interesēm būtiski kaitējoša rīcība (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 11. jūlijs, *Schneider Electric*/Komisija, T-351/03, EU:T:2007:212, 123. un 124. punkts, un 2008. gada 9. septembris, *MyTravel*/Komisija, T-212/03, EU:T:2008:315, 42. un 43. punkts).

39 Šāda Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās sliekšņa definīcija aizsargā manevrēšanas robežas un vērtējuma brīvību, kam Komisijai ir jābūt gan saistībā ar lēmumiem, ko tā pieņem atbilstoši diskrecionārai varai, gan saistībā ar atbilstošo Savienības tiesību normu interpretāciju un piemērošanu, ko Komisija veic konkurences jomā, tomēr neuzliekot trešām personām nastu par acīmredzamas un neattaisnojamas pienākumu neizpildes sekām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 11. jūlijs, *Schneider Electric*/Komisija, T-351/03, EU:T:2007:212, 125. punkts).

40 Līdz ar to Savienības ārpuslīgumiskā atbildība var iestāties tikai tad, ja tiek konstatēts, ka ierasti uzmanīga un rūpīga iestāde līdzīgos apstākļos šādu nelikumību nebūtu pieļāvusi (spriedums, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 43. punkts).

*Par apgalvoto UPS un prasītāju pamattiesību pietiekami būtisku pārkāpumu*

41 Prasītājas apgalvo, ka *UPS* tiesību uz aizstāvību pārkāpums, ko Vispārējā tiesa ir konstatējusi 2017. gada 7. marta spriedumā *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144), ir pietiekami būtisks pārkāpums, kas var izraisīt Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanos, ko Komisija apstrīd.

42 Ir taisnība, ka ir nospriests, ka Komisija ir pārkāpusi *UPS* tiesības uz aizstāvību, tai nepaziņojot sava ekonometriskā modeļa galīgo versiju, tādējādi izraisot strīdīgā lēmuma atcelšanu pilnībā (spriedums, 2017. gada 7. marts, *United Parcel Service*/Komisija, T-194/13, EU:T:2017:144, 221. un 222. punkts).

43 Tomēr jāatgādina, ka saskaņā ar Vispārējās tiesas pastāvīgo judikatūru ir nepieciešams, lai ar tiesību normu, uz kuru atsaucas prasības par kaitējuma atlīdzināšanu atbalstam, nodrošinātā aizsardzība būtu efektīva attiecībā uz personu, kas uz to atsaucas, un tātad, lai šī persona būtu viena no tām, kurām ar konkrēto normu ir piešķirtas tiesības. Par iemeslu kaitējuma atlīdzināšanai nevar uzskatīt tiesību normu, kas pret attiecīgās personas norādīto pārkāpumu aizsargā nevis šo personu, bet gan kādu citu (spriedumi, 2007. gada 12. septembris, *Nikolaou* /Komisija, T-259/03, nav publicēts, EU:T:2007:254, 44. punkts, 2018. gada 14. decembris, *East West Consulting*/Komisija, T-298/16, EU:T:2018:967, 142. punkts, un 2019. gada 23. maijs, *Steinhoff* u.c./ECB, T-107/17, EU:T:2019:353, 77. punkts).

44 Šajā lietā prasītājas norāda uz *UPS* procesuālo tiesību pārkāpumu kā pamatu to prasībai par kaitējuma atlīdzināšanu, un tam, ņemot vērā šī sprieduma 43. punktā atgādinātos apstākļus, nevar piekrist.

45 Prasītājas tomēr apgalvo, ka, prettiesiski rīkojoties attiecībā pret *UPS*, Komisija ir arī tieši pārkāpusi prasītāju pamattiesības, it īpaši tās, kas izriet no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 16., 17. un 41. panta.

46 Tomēr ir skaidrs, ka prasītājas nav piedalījušās *UPS* un *TNT* koncentrācijas kontroles procedūrā, lai gan Regulas Nr. 139/2004 18. panta 4. punkts, kā arī Regulas Nr. 802/2004 11. panta b) un c) punkts tām ļāva būt uzklausītām minētajā procedūrā. Atbildot tiesas sēdē uz Vispārējās tiesas šajā sakarā uzdotajiem jautājumiem, prasītājas apstiprināja, ka tās nav piedalījušās procedūrā, lai gan tām bija iespēja to darīt šādā veidā. Šādos apstākļos prasītājām nav pamata atsaukties uz to, ka Komisija ir pārkāpusi to procesuālās tiesības, tostarp Hartas 41. pantā paredzētās, procedūrā, kurā prasītājas izvēlējās nepiedalīties.

47 Katrā ziņā ir arī jānorāda, ka rūpības pienākums, kas Komisijai noteikts saskaņā ar Hartas 41. pantu, nozīmē, ka administrācijai ir jārīkojas rūpīgi un piesardzīgi, tomēr tai nav jānovērš jebkāds kaitējums, kas ekonomikas dalībniekiem rodas, īstenojot parastus komerciālos riskus (spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Masdar* (*UK*)/Komisija, C-47/07 P, EU:C:2008:726, 93. punkts). Risks, ka koncentrācijas darījums nesaņem iepriekšēju Komisijas apstiprinājumu, ir ikvienai koncentrācijas kontroles procedūrai raksturīgs elements (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 16. jūlijs, Komisija/*Schneider Electric*, C-440/07 P, EU:C:2009:459, 203. punkts). Tātad šādos apstākļos prasītājas nevar atsaukties uz Komisijas rūpības trūkumu attiecībā uz tām.

48 Attiecībā uz apgalvoto Hartas 16. un 17. pantā nostiprināto darījumdarbības brīvības un tiesību uz īpašumu aizskārumu pietiek konstatēt, ka prasītājas ir tikai vienkārši norādījušas uz šo prettiesiskuma pamatu, nepamatojot to ne ar vienu juridisku argumentu. Tā kā nav izvirzīti argumenti, lai apšaubītu koncentrāciju kontroles sistēmas, kas izriet no Regulas Nr. 139/2004, spēkā esamību, ir jāatgādina, ka – kā norādīts šī sprieduma 47. punktā – risks, ka var tikt pieņemts lēmums par nesaderību ar iekšējo tirgu, ir ikvienai kontroles procedūrai raksturīgs elements.

49 Ņemot vērā šos apstākļus, argumentācija par to, ka Komisija esot pietiekami būtiski pārkāpusi prasītāju un *UPS* pamattiesības, nav pamatota un līdz ar to ir jānoraida.

*Par apgalvojumu par būtiskām un acīmredzamām kļūdām UPS un TNT darījuma vērtējumā*

50 Šīs argumentācijas atbalstam prasītājas, atsaucoties uz *UPS* argumentiem un prasījumiem lietā T-834/17, apgalvo, ka strīdīgajā lēmumā bija pieļautas nopietnas un acīmredzamas kļūdas vērtējumā, kuru neesamības gadījumā 2012. gada nolīgumi būtu varējuši tikt īstenoti. Pakārtoti tās apgalvo, ka, aizliedzot paziņoto koncentrāciju un tādējādi liedzot tām īstenot minētos nolīgumus, Komisija esot pārkāpusi Hartas 16. un 17. pantu.

51 Vispirms jāpārbauda, vai šī argumentācija ir pieņemama, ņemot vērā, pirmkārt, prasītāju atsaukšanos uz *UPS* procesuālajiem rakstiem un, otrkārt, ka tā šķietami ir pamatota tikai ar ekspertīzes atzinumu, kas iesniegts kā replikas raksta pielikums.

– *Par atsaukšanos uz UPS pamatiem un argumentiem lietā T-834/17*

52 Ievērojot ciešo saikni starp šo prasību par kaitējuma atlīdzināšanu un *UPS* prasību lietā T-834/17, prasītājas aicina Vispārējo tiesu ņemt vērā tiesību pamatus un faktus, ko izvirzījusi *UPS* minētajā lietā. Tās šajā ziņā norāda, ka tām bija ļoti ierobežota piekļuve Komisijas vērtējumiem, jo tās nebija iestājušās lietā, lai atbalstītu *UPS* atcelšanas prasību.

53 Komisija iebilst, norādot, ka prasītājas savu argumentāciju šajā ziņā nav izklāstījušas ar nepieciešamo skaidrību. Tās esot vienīgi apgalvojušas, ka, ja nepastāvētu īsumā izklāstītās nelikumības, darījums starp *UPS* un *TNT* būtu ticis apstiprināts, tādējādi ļaujot tām gūt peļņu no 2012. gada nolīgumiem. Komisija uzskata, ka, tā kā prasītājas nav veikušas pašas savu juridisko analīzi un nav sniegušas pierādījumus savas argumentācijas pamatojumam, tās nevarot Vispārējā tiesā atsaukties uz apsvērumiem, ko prasītāja minējusi lietā T-834/17.

54 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. pantu un Vispārējās tiesas Reglamenta 76. panta d) punktu ikvienā prasības pieteikumā ir jānorāda strīda priekšmets un kopsavilkums par izvirzītajiem pamatiem.

55 Lai nodrošinātu tiesisko drošību un pareizu tiesvedību, šim prasītāja kopsavilkumam par izvirzītajiem pamatiem ir jābūt pietiekami skaidram un precīzam, lai atbildētājs varētu sagatavot aizstāvību un kompetentā tiesa – lemt par prasību (spriedums, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 41. punkts).

56 Tādēļ pašā prasības pieteikumā ir skaidri jānorāda pamati, uz kuriem ir balstīta prasība, un tajā esošs abstrakts izteikums vien neatbilst Reglamenta prasībām (skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *Gold East Paper* un *Gold Huasheng Paper*/Padome, T-444/11, EU:T:2014:773, 93. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Aplūkojamajā gadījumā ar attiecīgo argumentāciju galvenokārt tiek izdarīta atsauce uz *UPS* iesniegto prasības pieteikumu lietā T-834/17.

58 Taču, ja pamati, kas nav skaidri izklāstīti prasības pieteikumā, tiktu atzīti par pieņemamiem ar pamatojumu, ka tos izvirzījusi trešā persona citā lietā, uz kuru izdarīta atsauce prasības pieteikumā, tas nozīmētu ļaut apiet iepriekš minētās Reglamenta 76. panta d) punktā noteiktās obligātās prasības (spriedums, 2005. gada 14. decembris, *Honeywell*/Komisija, T-209/01, EU:T:2005:455, 64. punkts).

59 Proti, ir jāuzsver, ka lietas dalībnieku, it īpaši prasītāja, identiskums abās lietās ir pamata nosacījums, lai tiktu atzīti par pieņemamiem pamati, kas, kā tiek apgalvots, izvirzīti, atsaucoties uz rakstiem citā lietā (spriedums, 2005. gada 14. decembris, *Honeywell*/Komisija, T-209/01, EU:T:2005:455, 67. punkts).

60 Tomēr prasītājas norāda, ka šīs lietas apstākļi atšķiras no tiem, kas bija 2005. gada 14. decembra sprieduma *Honeywell*/Komisija (T-209/01, EU:T:2005:455) pamatā, jo *Honeywell* atsauce skaidri attiecās uz tiesību pamatiem, lai gan šajā prasībā prasītājas esot pamatojušās nevis uz *UPS* izvirzītajiem tiesību pamatiem, bet uz atbilstošajiem lietas faktiem.

61 Tomēr pietiek ar konstatējumu, ka pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, to prasības pieteikumā ir ietverta vispārēja atsauce uz *UPS* prasību lietā T-834/17, lai pierādītu, ka Komisija savā vērtējumā pēc būtības par *UPS* un *TNT* koncentrāciju ir pieļāvusi vairākas būtiskas un acīmredzamas kļūdas, kuras ietekmē strīdīgā lēmuma spēkā esamību attiecībā uz koncentrācijas ietekmes uz cenām analīzi, efektivitātes pieauguma vērtējumu, *FedEx* konkurētspējas novērtējumu, kā arī konkurences ciešuma analīzi. Šī atsauce sakrīt ar pamatu un galveno argumentu izklāstu, kas ietverts paziņojumā par 2017. gada 29. decembrī iesniegto prasību lietā T-834/17, kas publicēts *Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2018, C 72, 41. lpp.).

62 No iepriekš minētā izriet, ka prasītāju veiktā vispārējā atsauce uz *UPS* iesniegto prasības pieteikumu lietā T-834/17 ir nepieņemama.

63 Turklāt, ciktāl prasītājas apgalvo, ka tām ir bijusi tikai ļoti ierobežota piekļuve Komisijas vērtējumiem, lai sagatavotu prasības pieteikumu, pietiek ar atgādinājumu, ka – kā norādīts šī sprieduma 46. punktā – prasītājas nav piedalījušās *UPS* un *TNT* koncentrācijas kontroles procedūrā, lai gan tām bija iespēja to darīt. Turklāt tās atzīst, ka tās nevienu brīdi nav lūgušas atļauju iestāties lietā, lai atbalstītu *UPS* atcelšanas prasījumus lietā, kurā tika pasludināts 2017. gada 7. marta spriedums *United Parcel Service*/Komisija (T-194/13, EU:T:2017:144).

– *Par Copenhagen Economics ziņojuma pieņemamību*

64 Replikas raksta pielikumā prasītājas iesniedz *Copenhagen Economics* ekspertīzes ziņojumu "Assessment of economic analysis of the European Commission in the UPS-TNT case" (Eiropas Komisijas ekonomiskās analīzes vērtējums lietā *UPS-TNT*), kas datēts ar 2019. gada 8. jūliju. Komisija iebilst pret šī ziņojuma novēlotu iesniegšanu, ko tā uzskata par neattaisnotu. Tā lūdz noraidīt šo dokumentu kā nepieņemamu.

65 Prasītājas apgalvo, ka šis ziņojums ir pieņemams. Tas neesot jauns pierādījums, bet tajā esot apkopoti jau Vispārējā tiesā iesniegtie pierādījumi. Tā iesniegšana esot attaisnota ar nepieciešamību atbildēt uz iebildumu rakstu un nodrošināt to tiesības tikt uzklausītām.

66 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 76. panta f) punktu ikvienā prasības pieteikumā attiecīgā gadījumā ir jāietver ziņas par pierādījumiem un piedāvātajiem pierādījumiem. Reglamenta 85. panta 1. punktā ir precizēts, ka pierādījumus un piedāvātos pierādījumus iesniedz pirmajā procesuālo rakstu apmaiņā. Šī reglamenta 85. panta 2. punktā ir piebilsts, ka replikas rakstā un atbildes rakstā uz repliku puses savas argumentācijas atbalstam var sniegt papildu pierādījumus vai izteikt pierādījumu piedāvājumus ar nosacījumu, ka kavēšanās šo ziņu iesniegšanā ir attaisnota.

67 Ja saskaņā ar Reglamenta 85. panta 1. punktā paredzēto noteikumu par noilguma termiņu lietas dalībniekiem ir jāattaisno kavējums savu papildu pierādījumu vai pierādījumu piedāvājumu iesniegšanā, Savienības tiesas ir tiesīgas pārbaudīt šo pierādījumu iesniegšanas vai jaunu pierādījumu piedāvāšanas kavējuma attaisnojuma pamatotību un – atkarībā no konkrētā gadījuma – to saturu, kā arī, ja šī novēlotā iesniegšana nav juridiski pietiekami attaisnota vai pamatota, ir pilnvarotas tos noraidīt. Lietas dalībnieka veikta novēlota pierādījumu vai pierādījumu piedāvājumu iesniegšana citastarp var būt attaisnojama ar to, ka iepriekš šim lietas dalībniekam konkrētie pierādījumi nevarēja būt pieejami, vai ar to, ka pretējās puses veikta novēlota pierādījumu iesniegšana pamato lietas materiālu papildināšanu, lai nodrošinātu sacīkstes principa ievērošanu (spriedums, 2020. gada 16. septembris, *BP*/*FRA*, C-669/19 P, nav publicēts, EU:C:2020:713, 41. punkts).

68 Konkrētajā gadījumā prasītājas replikas rakstā apgalvo, ka tās iesniegušas *Copenhagen Economics* ziņojumu, lai tostarp pierādītu, ka Komisijas pieeja, kas izpaudās gan kā galīgā ekonometriskā modeļa nepaziņošana *UPS*, gan šī modeļa nepiemērota izmantošanas, lai pēc būtības nolemtu, ka paziņotā koncentrācija ir jāaizliedz, tik būtiski atšķiras no paraugprakses un pašas Komisijas prakses agrākajās un vēlākajās lietās, ka tas padara pieeju, ko Komisija izmantojusi strīdīgajā lēmumā, acīmredzami nesaprātīgu.

69 Tādējādi no replikas raksta izriet – šī ziņojuma mērķis ir pamatot argumentāciju, ka Komisija ir pieļāvusi būtiskas un acīmredzamas kļūdas vērtējumā par *UPS* un *TNT* koncentrāciju, kuras pamatojumam prasītājas prasības pieteikumā nav izvirzījušas nekādus citus argumentus kā vien vispārīgu atsauci uz *UPS* pamatiem un argumentiem lietā T-834/17, ne arī iesniegušas ziņas par piedāvātajiem pierādījumiem. No tā izriet, ka prasītājas bez attaisnojuma ir novēloti iesniegušas *Copenhagen Economics* ziņojumu, un šo ziņojumu nevar uzskatīt par pretpierādījumu vai piedāvāto pierādījumu papildinājumu, kas iesniegti, atbildot uz pretējās puses iesniegtu pretpierādījumu.

70 Šādos apstākļos *Copenhagen Economics* ziņojums ir jāatzīst par nepieņemamu tā novēlotās un neattaisnotās iesniegšanas dēļ.

71 Tā kā prasītājas nav norādījušas nevienu citu pierādījumu, lai pamatotu apgalvotās Komisijas kļūdas vērtējumā, izņemot atsauci uz *UPS* pamatiem un argumentiem lietā T-834/17 un *Copenhagen Economics* ziņojumu, ir jākonstatē, ka argumentācija par to, ka Komisija ir pieļāvusi nopietnas un acīmredzamas kļūdas vērtējumā par *UPS* un *TNT* koncentrāciju, nav pamatota.

72 Tātad šī argumentācija ir jānoraida pilnībā.

73 Tā kā prasītājas nav pierādījušas pietiekami būtisku pārkāpumu esamību strīdīgajā lēmumā, viens no trim kumulatīvajiem nosacījumiem, kas ir jāizpilda, lai iestātos Savienības ārpuslīgumiskā atbildība, nav izpildīts, līdz ar to prasība nav pamatota.

74 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apstākļus, prasība ir jānoraida un nav jāizvērtē prasītāju ceturtajā un piektajā pamatā izklāstītā argumentācija, kuras mērķis ir pierādīt kaitējuma un cēloņsakarības esamību. Tā kā prasība nav pamatota, nav arī jālemj par to, vai prasītāju formulētajiem prasījumiem ir iestājies noilgums (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1961. gada 13. jūlijs, *Meroni* u.c./Augstā iestāde, 14/60, 16/60, 17/60, 20/60, 24/60, 26/60, 27/60 un 1/61, EU:C:1961:16, 341. lpp.).

**Par tiesāšanās izdevumiem**

75 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums ir nelabvēlīgs, ir jānolemj, ka tās atlīdzina tiesāšanās izdevumus atbilstoši Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (septītā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

**1) Prasību noraidīt.**

**2) *ASL Aviation Holdings DAC* un *ASL Airlines (Ireland) Ltd* atlīdzina tiesāšanās izdevumus**.

Papasavvas da Silva Passos Reine

Truchot Sampol Pucurull

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2022. gada 23. februārī.

[Paraksti]